

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Vrchní soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Evy Hodanové a soudců Mgr. Mileny Filingerové a Mgr. Kateřiny Černé v právní věci **žalobce: Mgr. T** [redacted], nar. [redacted], IČO: [redacted], [redacted], zast. Mgr. Janem Lehovcem, advokátem v Praze 1, Dlážďená 1586/4, proti **žalovaným: 1) M** [redacted] **K** [redacted], nar. [redacted], [redacted], 2) **Š** [redacted] **K** [redacted], nar. [redacted], [redacted], oba zast. JUDr. Jiřím Štanclem, advokátem v Klatovech, Čs. legií 172, o zaplacení 1.000.000 Kč s přísl. a směnečné odměny, o odvolání žalovaných proti rozsudku Krajského soudu v Plzni č. j. 49 Cm 2/2011-445 ze dne 31. 3. 2017,

t a k t o :

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se v bodě I. výroku, pokud jím byl ponechán v platnosti směnečný platební rozkaz č.j. 49 Cm 2/2011-13 vydaný Krajským soudem v Plzni dne 27. 1. 2011 v rozsahu směnečného peníze 1.000.000 Kč s 6 % úrokem od 31. 8. 2010 do zaplacení a směnečné odměny 3.333 Kč potvrzuje. Ve zbývajícím bodu I. výroku se napadený rozsudek mění tak, že směnečný platební rozkaz č.j. 49 Cm 2/2011-13 vydaný Krajským soudem v Plzni dne 27. 1. 2011 se ve zbývajícím rozsahu zrušuje.**
- II. V bodě II. výroku se napadený rozsudek mění tak, že žalovaní jsou povinni společně a nerozdílně zaplatit žalobci k rukám jeho právního zástupce do tří dnů od právní moci rozsudku náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně 369.263,15 Kč.**
- III. Žalovaní jsou povinni společně a nerozdílně zaplatit žalobci k rukám jeho právního zástupce do tří dnů od právní moci rozsudku náhradu nákladů odvolacího řízení 30.588,80 Kč.**

O d ů v o d n ě n í :

V záhlaví citovaným, v pořadí druhým rozsudkem, vydaným poté, co byl předchozí rozsudek zrušen a věc byla vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení a projednání všech námitek, které byly žalovanými uplatněny do skončení prvního jednání, rozhodl soud prvního stupně opětovně o ponechání směnečného platebního rozkazu č.j. 49 Cm 2/2011-13 ze dne 27. 1. 2011 v platnosti a žalovaným uložil povinnost k náhradě nákladů řízení ve výši 368.270,95 Kč žalobci.

Podle odůvodnění rozsudku se žalobce na žalovaných domáhal zaplacení 1.000.000 Kč s 6 % rokem od 31. 8. 2010 do zaplacení, směnečné odměny 3.333 Kč a nákladů řízení, a to ze směnky, jejímž je majitelem a kterou žalovaný 1) vystavil a žalovaná 2) avalovala.

Žalovaní v námitkách proti směnečnému platebnímu rozkazu a jejich doplnění, učiněném podáním z 2. 6. 2011, uvedli, že směnka byla vystavena jako blankosměnka s nevyplněným údajem data splatnosti a zajišťovala závazek společnosti Global Milk, s.r.o. z úvěrové smlouvy č. 380-76-99 s Českou spořitelnou, a.s. Původní splatnost úvěru k 14. 3. 2000 byla dodatkem č. 1 prodloužena na 14. 9. 2000 a původní ujednání o zajištění závazků z úvěru bylo nahrazeno novým čl. IV o zajištění dvěma blankosměnkami (druhá vystavena J. F.), smlouvami o zřízení zástavního práva k nemovitosti a pohledávkám, prohlášením o ručitelském závazku. Původní zajištění změněno nebylo. Uzavření dodatku měla odpovídat i změna směnečných podmínek. Na majetek Global Milk, s.r.o. byl následně prohlášen konkurz, přihlášená úvěrová pohledávka byla částečně uspokojena, směnečná nebyla ani přihlášena. Směnka nebyla vyplněna v souladu s dohodou o vyplňovacím právu, neboť podle dohody byl věřitel oprávněn doplnit blankosměnku v případě prodloužení dlužníka s plněním jeho závazků. Úvěr byl splatný dne 14. 9. 2000 a od 15. 9. 2000 počala běžet a k 15. 9. 2004 skončila promlčecí doba k výkonu vyplňovacího práva. Nárok je promlčen. Žalobce směnku prokazatelně nabyt až po 24. 2. 2010, a to jako směnku nevyplněnou a musel tedy znát obsah vyplňovací dohody. Pokud v roce 2010 doplnil blankosměnku údajem splatnosti 30. 8. 2010, jednal vědomě ke škodě žalovaných. Namítli, že směnka nebyla předložena k placení. Konečně uvedli, že řada indosamentů neodpovídá zákonným ani smluvním podmínkám.

Z provedeného dokazování směnkami, smlouvou o úvěru č. 318-76-99, VOP a smlouvou o vyplňovacím právu směnečném D 318-76-99 z 10. 9. 1999, dodatkem č. 1 k úvěrové smlouvě z 14. 3. 2000, uzavřenými mezi Českou spořitelnou, a.s. a Global Milk, s.r.o., závěrečnou zprávou a rozvrhovým usnesením z konkurzního spisu ohledně úpadce Global Milk, s.r.o., vedeného soudem prvního stupně v řízení sp. zn. 29 K 19/2002, svědeckými výpověďmi svědků Ing. L. K., bývalé pracovníce remitenta směnky a J. F. bývalého jednatele Global Milk, s.r.o. a výstavce druhé zajišťovací směnky, soud prvního stupně zjistil, že předmětnou směnku, kterou žalobce nabyt na základě řady indosamentů, vystavil žalovaný 1) dne 9. 9. 1999 na řad České spořitelny, a.s. jako blankosměnku s nevyplněným údajem data splatnosti a směnečné sumy. Žalovaná 2) ji avalovala. Směnka byla jednou ze dvou blankosměnek, které dle ujednání v úvěrové smlouvě zajišťovaly závazky společnosti Global Milk, s.r.o. z krátkodobého úvěru 10.000.000 Kč, poskytnutého Českou spořitelnou na základě smlouvy, uzavřené dne 10. 9. 1999. Žalovaní Česká spořitelna, a.s. smlouvou o vyplňovacím právu udělili oprávnění blankosměnku doplnit za sjednaných podmínek. Ke smlouvě o úvěru byl dne 14. 3. 2000 uzavřen dodatek č. 1, v němž bylo původní smluvní ujednání o zajištění nahrazeno novým ujednáním v čl. IV,

v němž bylo shodně krom jiných zajištění sjednáno také zajištění dvěma blankosměnkami. Žalobcem předložený originál dodatku úvěrové smlouvy byl spojen a opatřen přelepky s razítkem České spořitelny a podpisy dvou jejích pracovníků (jedním byla Ing. J. [REDACTED], nyní K. [REDACTED]). Všechny listiny dodatku obsahují shodné identifikační označení 1-6100a-smlouva bianco, pokračování –XII/90 VT-RTA, strana 4 originálu obsahuje podpisy žalovaných a dále Ing. F. [REDACTED], p. F. [REDACTED] a p. D. [REDACTED]. Postup při jednání o úvěrových smlouvách ve své výpovědi popsala bývalá pracovníce České spořitelny, a.s., Ing. K. [REDACTED], která za Českou spořitelnu, a.s. s úvěrovým dlužníkem jednala. Uvedla, že před podpisem smluv byla totožnost jednajících osob ověřována z příslušných dokladů, klientem byl vždy jen úvěrový dlužník, ostatní zúčastněné osoby byli s obsahem dodatku seznámeni. K předloženému originálu dodatku č. 1 k úvěrové smlouvě se vyjádřila tak, že v rozhodné době Česká spořitelna, a.s. používala obdobné tiskopisy, podpis na dodatku je zřejmě její. Jednatel úvěrového dlužníka J. [REDACTED] F. [REDACTED] ve své svědecké výpovědi popřel zajištění smlouvy o úvěru blankosměnkami i podpis dodatku č. 1. Podepsal jinou směnku, ta ovšem mohla souviset s jinými úvěrovými smlouvami, jichž měla společnost Global Milk, s.r.o. více. Na řád České spořitelny, a.s. vystavil pouze jednu blankosměnku v souvislosti s předmětnou smlouvou a dodatkem. Tuto blankosměnku ovšem nevystavil dne 9. 9. 1999. Na majetek výstavce směnky byl následně prohlášen konkurz, na věřitele (postoupené) přihlášené pohledávky z úvěru v rámci konkurzního řízení podle rozvrhového usnesení připadla částka 547.287,78 Kč.

Na základě shora uvedených zjištění shledal soud prvního stupně námitky žalovaných jako nedůvodné. Námitka porušení dohody o vyplňovacím právu směnečném, jak byla žalovanými uplatněna bez uvedení správných údajů, které měly být do směnky doplněny, stejně jako námitka zániku části pohledávky s ohledem na plnění v konkurzu bez specifikace rozsahu, v němž k zániku mělo dojít, jsou námitkami neurčitými a nelze je projednat. Směnečná pohledávka byla uplatněna v zákonné tříleté lhůtě od splatnosti směnky dle ust. čl. I §70 odst. 1 ZSŠ a promlčena není. Případné promlčení směnkou zajištěné pohledávky nezakládá způsobilou obranu proti povinnosti zaplatit směnku. Právo na vyplnění blankosměnky se nepromlčuje. Navíc kauzální námitky žalované 2) jako avalovi vůbec nepřísluší. Nedůvodná je i námitka nepředložení směnky k placení. Směnka se prezentuje výstavci a ten by musel tvrzení o nepředložení směnky prokázat. I kdyby je však prokázal, uplatnění práv ze směnky proti výstavci a avalistovi není předložením směnky podmíněno, účinky předložení pak dle konstantní judikatury plní i doručení směnečného platebního rozkazu spolu se stejnopisem žaloby. Indosamenty na směnce tvoří nepřetržitou řadu, poslední z nich svědčí žalobci. Jako nedůvodné vyhodnotil také tvrzení o zániku kauzy směnky v důsledku uzavření dodatku č. 1 ke smlouvě o úvěru, který směnka zajišťovala. Závazky z tohoto úvěru směnka zajišťovala již při svém vystavení, dodatek č. 1 jen dílčím způsobem upravoval podmínky poskytnutí úvěru a ujednání v dodatku obsažená posoudil soud jako kumulativní novaci ve smyslu 516 odst. 1 a 3 zák. č. 40/1964 Sb. Původní směnečné zajištění tak trvalo i po uzavření dodatku č. 1. Soud dále má provedenými důkazy originálem dodatku, opatřeným a spojeným přelepky s razítky a podpisy pracovníků úvěrového věřitele a svědeckou výpovědí jeho bývalé pracovníce, která s úvěrovým dlužníkem v rozhodné době a při uzavření dodatku jednala, za prokázáno, že žalovaní na straně 4 dodatku s jeho obsahem svým podpisem vyslovili souhlas. Ke kontradiktorní výpovědi svědka Ing. F. [REDACTED], která byla v rozporu se zjištěními z ostatních učiněných důkazů, soud nepřihlédl. V odůvodnění se pak také vypořádal s neprovedenými důkazy.

Žalovaní napadli rozsudek včas podaným odvoláním, v němž navrhli změnu rozsudku tak, že žaloba bude zamítnuta a žalovaným bude přiznáno právo na náhradu nákladů řízení.

Soudu prvního stupně vytkli nesprávné právní posouzení věci, zejména námitky promlčení vyplňovacího práva, založeného dohodou České spořitelny, a.s. a Global Milk, s.r.o. Dle žalovaných i toto právo je právem majetkovým a podléhá promlčení. Právo doplnit blankosměnku mohlo být věřitelem poprvé vykonáno 15. 9. 2000, kdy se dlužník ocitl v prodlení a dne 15. 3. 2004 se promlčelo. Není pochyb o tom, že žalobce směnku nabyt jako blankosměnku, včetně vyplňovací dohody a tudíž uvedené skutečnosti musel znát. Věřitel byl primárně povinen směnku přihlásit v konkurzu, což ovšem neučinil a jednal tak nedbale. Dodatkem č. 1 z 14. 3. 2000 k úvěrové smlouvě došlo k zániku prvního úvěrového vztahu a byl založen vztah nový. Žalovaní však dodatek nepodepsali. Nebyli účastníky smlouvy a souhlas využitím směnky, vystavené dne 10. 9. 1999, na straně 4 dodatku nepodepsali. Podpis strany 4 nebyl svědeckou výpovědí svědkyně K. prokázán, svědeckou výpovědí svědka F. bylo naopak prokázáno, že žalovaní stranu 4 dodatku nepodepsali. Ta může být součástí listin k jinému smluvnímu vztahu. Článek IV dodatku, upravující zajištění, je nezavazoval.

Ve vyjádření k odvolání žalobce navrhl rozsudek, který považuje za věcně správný, potvrdit. Námitka promlčení vyplňovacího práva k blankosměnce byla soudem prvního stupně posouzena zcela v souladu s konstantní soudní judikaturou, na niž odkazuje. Za nedůvodné považuje i tvrzení žalovaných, že v důsledku uzavření dodatku č. 1 k úvěrové smlouvě, s nímž nevyslovili souhlas, zaniklo zajištění předmětnou směnkou. Dodatek totiž pouze dílčím způsobem upravoval podmínky poskytnutí úvěru, nejednalo se o přeúvěrování, jak tvrdí žalovaní, ale v podstatě šlo o kumulativní novaci ve smyslu ust. § 516 odst. 3 zák. č. 40/1964 Sb. a souhlas žalovaných s dodatkem nebyl potřebný. Navíc v řízení byla originálem dodatku č. 1 a výpovědí svědkyně K. autenticita dodatku prokázána.

Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek, včetně řízení, které jeho vydání předcházelo (ust. § 212 a násl. o.s.ř.). Vyšel ze skutkového stavu, zjištěného soudem prvního stupně na základě jím provedeného dokazování.

Zopakoval důkaz kopií směnečné listiny, z níž nad zjištění soudu prvního stupně dále zjistil, že na rubové řadě jsou vyznačeny indosamenty, které tvoří nepřetržitou řadu. Prvním z nich byla směnka indosována remitentem na Českou konsolidační agenturu, tou byla následně indosována na společnost Financial Restructuring Czech, s.r.o. a uvedenou společností byla směnka dalším indosamentem převedena žalobce.

Předně je nutno poukázat na ust. § 175 odst. 4 o.s.ř. a v něm upravenou zásadu koncentrace směnečného řízení časově limitující možnost uplatnění skutkové obrany. V projednávané věci byl směnečný platební rozkaz vydán za účinnosti občanského soudního řádu, stanovícího v ust. § 175 odst. 1 o.s.ř. třídní námitkovou lhůtu. Nálezem pléna Ústavního soudu ze dne 16. 10. 2012, sp.zn. Pl. ÚS 16/12 uveřejněným pod č. 369/2012 Sb. byla uplynutím dne 30. 4. 2013 třídní lhůta k podání námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu stanovená § 175 odst. 1 o.s.ř. zrušena a v následně vydaném nálezu ze dne 14. 1. 2013, sp.zn. IV. ÚS 376/11 pak vyšel Ústavní soud ze zásady, že právní předpisy zrušené pro rozpor s ústavním pořádkem je nutno vykládat ústavně konformně a dovodil, že ve směnečných řízeních, v nichž byl ve zkráceném řízení vydán směnečný platební rozkaz, v němž byla stanovena třídní námitková lhůta, je nutno jako včasné posuzovat všechny námitky ve smyslu § 175 o.s.ř., které budou uplatněny v řízení před soudem prvního stupně do skončení prvního jednání ve věci ve smyslu § 118b odst. 1 o.s.ř. V intencích tohoto obecně závazného nálezu Ústavního soudu proto námitková lhůta skončila v této věci až prvním

jednáním. Jako včasné je proto nutno posuzovat všechny námitky v této lhůtě žalovanými uplatněné.

Námitka zániku původního úvěrového vztahu přeúvěrováním, jakož i zániku sjednaného směnečného zajištění v důsledku uzavření dodatku č. 1 je však námitkou uplatněnou až v rámci podaného odvolání a tedy námitkou opožděnou, k níž nelze přihlídnout. Nelze ani pominout, že součástí včasných námitek bylo tvrzení zcela opačné. Žalovaní uvedli, že původní zajištění (po uzavření dodatku č. 1) zůstalo nezměněno.

Nadto je třeba uvést, že se závěry soudu prvního stupně, že provedenými důkazy originálem dodatku č. 1 k úvěrové smlouvě, jehož všechny listy, spojené přelepku s podpisy a razítkem (obdobně jako u ověření listin) obsahují v tisku jednotlivých listů totožnou značku a navazující svědeckou výpověď bývalé pracovnice úvěrového věřitele, která podpis na listině označila za pravděpodobně svůj pravý podpis, bylo prokázáno, že žalovaní na dodatku připojeným podpisem s dodatkem č. 1 výslovně vyslovili souhlas, se odvolací soud plně ztotožnil. V souladu se zásadou volného hodnocení důkazů (ust. § 132 o.s.ř.) soud prvního stupně řádně vyložil, proč neuvěřil výpovědi bývalého jednatele úvěrového dlužníka, jejíž obsah byl zcela v rozporu se zjištěními učiněnými z ostatních důkazů. Pro úplnost je třeba doplnit, že nelze ztotožnit právní vztah úvěrového věřitele a dlužníka, založený úvěrovou smlouvou se vztahy mezi majitelem směnky a směnečnými dlužníky, založené směnečnou vyplňovací dohodou. Zatímco úvěrová smlouva upravuje podmínky poskytnutí úvěru, mezi nimiž zpravidla je i úprava rozsahu a způsobu zajištění závazků úvěrového dlužníka, jimiž může být poskytnutí úvěru podmíněno, směnečná smlouva pak zpravidla blíže vymezuje důvody, účel vystavení směnky a předpoklady jejího uplatnění, zejména pokud směnka zajišťuje závazky třetí osoby odlišné od směnečných dlužníků. Jedná-li se o blankosměnku, upravuje směnečná smlouva postup a podmínky pro vyplnění blankosměnky a jejího uplatnění. Změna úvěrové smlouvy by na vztahy směnečných dlužníků ze směnečné smlouvy měla dopad jen za předpokladu, že by představovala současně změnu této směnečné smlouvy.

Námitka porušení vyplňovací dohody k blankosměnce, založená především na tvrzení o promlčení vyplňovacího práva, byla soudem vyhodnocena zcela v souladu s konstantní judikaturou. Toto právo, neoddělitelně spjaté se směnečnou listinou, se nepromlčuje (srov. např. rozsudek NS ČR ze dne 31. 3. 2010 sp.zn. 29 Cdo 1181/2009, uveřejněný v časopise Soudní judikatura č. 11, ročník 2010, pod číslem 169).

Námitkové tvrzení žalovaných, že řada indosamentů neodpovídá zákonným ani smluvním podmínkám, jako námitka absence nepřetržité řady indosamentů, která směnečnému dlužníku dle čl. I § 16 odst. 2 ZSS náleží, rovněž důvodná není. Ze zjištění, která odvolací soud učinil ze směnečné listiny, plyne, že indosamenty na směnce tvoří nepřetržitou řadu, v níž je dána přímá návaznost jednotlivých majitelů směnky. Taková nepřetržitá řada pak žalobce legitimuje jako řádného majitele k výkonu práv ze směnky.

S vyhodnocením ostatních včas uplatněných námitek soudem prvního stupně se odvolací soud ztotožnil a pro stručnost na jeho závěry plně odkazuje.

Odvolací soud z důvodů shora vyložených napadený rozsudek v rozsahu, jímž byl ponechán v platnosti vydaný směnečný platební rozkaz ohledně postihových směnečných nároků, podle ust. § 219 o.s.ř. jako věcně správný potvrdil. Ve zbývajícím rozsahu, tedy ohledně nákladového výroku směnečný platební rozkaz zrušil a o všech nákladech řízení před

soudem prvního stupně, tedy jak nákladech vzniklých do vydání směnečného platebního rozkazu, tak o nákladech námitkového řízení rozhodl nově.

Při svém rozhodování přihlédl odvolací soud k tomu, že v průběhu řízení před soudem prvního stupně byla nálezem Ústavního soudu sp.zn. Pl. ÚS 25/12 ze dne 17. 4. 2013 zrušena vyhláška č. 484/2000 Sb., kterou se stanoví paušální sazby výše odměny za zastupování účastníka advokátem nebo notářem při rozhodování o náhradě nákladů v občanském soudním řízení. Rozhodnutí bylo uveřejněno ve Sbírce zákonů dne 7. 5. 2013 a téhož dne bylo publikováno sdělení Ústavního soudu ze dne 30. 4. 2013 č. Org. 23/13, týkající se účinků shora uvedeného nálezu, podle něhož pouze pravomocně přiznané nároky zůstávají nálezem nedotčeny. Citovaná zrušená vyhláška byla soudem použita pro stanovení výše nákladů řízení ve směnečném platebním rozkaze. Odvolací soud z tohoto důvodu rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně podle platné právní úpravy, tj. vyhl. č. 177/1996 Sb., Advokátní tarif a úspěšnému žalobci přiznal právo na náhradu nákladů řízení v rozsahu nákladů právního zastoupení, zahrnujícího odměnu za dvacet úkonů a jednu polovinu úkonu dle ust. § 7 a 11 vyhl. č. 177/1996 Sb. ve výši po 12.340 Kč (součet směnečné sumy a směnečné odměny), 21 paušálních náhrad hotových výdajů po 300 Kč dle ust. § 13 odst. 3 cit. vyhl., požadovaných cestovného a náhrad hotových výdajů a náhrad za promeškaný čas ve stejném rozsahu, jak byly vyčísleny a přiznány v napadeném rozsudku, náhradu soudního poplatku ze žaloby a náhradu za 21 % DPH, celkem 369.263,15 Kč.

O nákladech odvolacího řízení rozhodl dle ust. § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o.s.ř. V odvolacím řízení plně úspěšnému žalobci přiznal právo na náhradu nákladů právního zastoupení v rozsahu odměny za dva úkony právní služby po 12.340 Kč dle ust. § 7 a 11 vyhl. č. 177/1966 Sb. (vyjádření k odvolání a účast na jednání) dvou paušálních náhrad hotových výdajů po 300 Kč dle ust. § 13 odst. 3 cit. vyhl. a náhrady DPH, celkem 30.588,80 Kč.

P o u č e n í : Proti bodu I. výroku tohoto rozhodnutí lze ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení podat dovolání k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu prvního stupně, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

Proti bodu II. a III. výroku tohoto rozhodnutí není dovolání přípustné (§ 238 odst. 1 písm. h) o.s.ř.), nebude-li dovoláním napaden současně i bod I. výroku tohoto rozhodnutí.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na výkon rozhodnutí.

V Praze dne 10. října 2017

JUDr. Eva H o d a n o v á, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Iveta Beranová